

Extractive Industries Transparency Initiative
The Netherlands

Werkplan NL-EITI

2021

1. Inleiding

Sinds de start van EITI in 2002 is de Nederlandse overheid actief betrokken bij dit initiatief. In bijlage 1 zijn in chronologische volgorde de acties opgesomd van Nederland in relatie tot het EITI.

De implementatie van het NL-EITI in Nederland geschiedt op basis van de EITI Standaard. In deze standaard staan EITI vereisten waaraan de implementatie moet voldoen. In dit document zullen deze vereisten worden weergegeven als ES (EITI Standaard).

Volgens de EITI-standaard moet de NL-EITI MSG jaarlijks een werkplan beschikbaar hebben (ES 1.5). In het onderstaande wordt het werkplan van NL-EITI voor het jaar 2021 beschreven. Dit werkplan wordt jaarlijks gepubliceerd op de NL-EITI website (www.eiti.nl).

In 2021 wordt het NL-EITI Secretariaat versterkt met een nieuwe medewerker. Deze medewerker zal zich, naast het ondersteunen van de coördinator van het NL-EITI Secretariaat, gaan bezighouden met het ontwikkelen van een nieuwe website voor het NL-EITI in 2021 en de communicatie rond het NL-EITI. De prioriteit in 2021 zal liggen bij de ontwikkeling van een goede website, daar dat een goede basis biedt voor verdere communicatie over (de implementatie van) het NL-EITI.

Het doel van de nieuwe NL-EITI website is het systematisch ontsluiten van de NL-EITI gegevens door middel van een data-portal en/of verwijzing naar het reeds bestaande data-portal: www.nlog.nl en andere relevante websites. Hiervoor zal in 2021 een aparte MSG-subgroep worden opgericht.

Hiernaast zal een open databeleid worden opgesteld en zal de manier waarop de MSG concreet wil bijdragen aan het maatschappelijk debat over de betekenis van de delfstoffenindustrie voor de Nederlandse samenleving nader worden uitgewerkt.

In 2021 zal een NL-EITI rapport voor de eerste keer worden gevalideerd door het internationale EITI bestuur. Het gaat hierbij om het NL-EITI rapport 2018, dat gepubliceerd is op de NL-EITI website op 28 januari 2021.

2. Werkplan voor de implementatie van het EITI in Nederland (NL-EITI)

2.1 Doelstelling NL-EITI

Dit werkplan sluit aan bij de nationale doelstelling van het NL-EITI. De doelstelling van de implementatie van de EITI-standaard door Nederland wordt als volgt geformuleerd:

"De doelstelling van het NL-EITI is het toegankelijk maken van feitelijke informatie over de delfstoffenwinning in Nederland en de opbrengsten daarvan voor de delfstoffenindustrie en de Nederlandse overheid. Het NL-EITI wil daarmee bijdragen aan het maatschappelijke debat over de betekenis van de delfstoffenindustrie voor de Nederlandse samenleving."

Onder de delfstoffenindustrie wordt in dit verband verstaan de olie- en gasindustrie, evenals de zoutindustrie. De waardeketen van de delfstoffenindustrie omvat conform de EITI-systematiek de volgende schakels:

- de overheidscontracten en vergunningen,
- de productie,
- de inning van de opbrengsten,
- de toewijzing van de opbrengsten in de overheidsbudgetten, en
- de sociaal-economische bijdrage van de delfstoffensector.

De context van deze waardeketen heeft in Nederland ook betrekking op bepaalde vormen van duurzame-energie zoals geothermie en windenergie.

Deze doelstelling is een afgeleide van:

- de meer algemene discussie over NL-EITI in de 1^e vergadering van de MSG (i.o.) op 29 juni 2017,
- de discussie over de reikwijdte van de scope van NL-EITI op de 2^e vergadering van de MSG (i.o.) van 31 augustus 2017, de 3^e MSG (i.o.)-vergadering op 11 oktober 2017 en de 4^e MSG-vergadering van 28 november 2017;
- de bespreking van de EITI-Principles in de 3^e MSG (i.o.)-vergadering op 11 oktober 2017;
- de doelstelling is op de MSG vergadering enigszins aangepast om nog beter weer te geven wat de NL-EITI MSG beoogt met de implementatie van het EITI in Nederland.

Voor een verdere toelichting op deze doelstelling wordt verwezen naar de notulen van de 3^e vergadering van de MSG (i.o.) onder de punten 3 "Notitie Scope NL-EITI " en 5 "Discussie over de EITI-Principles", evenals de notulen van de 4^e MSG-vergadering onder punt 5 "Concept Werkplan NL-EITI 2018-2019".

2.2 Voor NL-EITI relevante andere nationale transparantieregeling

De implementatie van het NL-EITI sluit goed aan bij de volgende nationale transparantie regelgeving:

- De Nederlandse UBO-wetgeving is een belangrijk uitgangspunt voor het EITI-vereiste inzake de openbaarmaking van de uiteindelijk belanghebbenden in de delfstoffenindustrie door middel van het inwerking treden van een UBO-register voor vennootschappen en andere juridische entiteiten in Nederland (ES 2.5). De Implementatiewet¹ waarin de oprichting van het UBO-register is geregeld, is op 27 september 2020 in werking getreden².
- Het Besluit "Rapportage van betalingen aan overheden" is onderdeel van de Nederlandse implementatie van richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement inzake de jaarrekening. Het Besluit geeft regels voor de verplichting van bedrijven uit onder andere de delfstoffensector tot het opstellen en openbaar maken van een verslag over betalingen die zij doen aan overheden. Deze verplichting sluit goed aan bij de EITI-vereisten inzake de openbaarmaking van betalingen van olie- en gas-, en zoutbedrijven aan overheden (ES 4.1, 4.7).

2.3 Werkplan NL-EITI 2021 in meer detail

Het werkplan van het NL-EITI in 2021 heeft betrekking op het ontwikkelen en lanceren van een nieuwe website, een nadere invulling van de communicatie van het NL-EITI, de validatie van het rapport 2018 en de publicatie van het derde NL-EITI rapport over het fiscale jaar 2019.

Het internationale EITI-bestuur heeft op haar vergadering van 28 juni 2018 in Berlijn aan Nederland de status van EITI-kandidaat verleend. De NL-EITI MSG heeft sindsdien 2 rapporten gepubliceerd, over de fiscale jaren 2017 en 2018 (ES 4.8b). Beide rapporten zijn in december van de respectievelijke jaren afgerond. Beide rapporten zijn in januari gepubliceerd en verzonden naar de media en de Tweede Kamer (ES 4.8.a, ES1.4bii en iii en ES7.1ai). De feedback van de consultaties met de achterban die de NL-EITI MSG leden hebben uitgevoerd, zijn hierin meegenomen (ES 1.5b).

In 2021 wordt het NL-EITI rapport voor de eerste keer gevalideerd door het internationale EITI bestuur. Het gaat hierbij om het NL-EITI rapport 2018, dat gepubliceerd is op de NL-EITI website op 28 januari 2021. De validatie zal starten op 1 juli 2021 onder het nieuwe validatie regime (ES, H5, artikel 4).

De looptijd van het onderhavige werkplan is van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021.

¹ https://www.eerstekamer.nl/wetsvoorstel/35179_implementatiewet_registratie en <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-231.html>

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-232.htm>

De belangrijkste mijlpalen in 2021 zijn:

- Februari 2021 - kick-off reconciliatie 2019 (#13);
- April 2021 - uitvraag van betalingen en ontvangsten over 2019 en 2020 (#20);
- September 2021 - reconciliatie over de fiscale jaren 2019 en 2020 is gereed (#24);
- September 2021 - NL-EITI rapport 2019 is gereed (#23);
- September 2021 - communicatie strategie m.b.t. de lancering van de nieuwe website en de wijze waarop de MSG wil bijdragen aan het maatschappelijk debat is gereed (#11);
- Oktober 2021 – publicatie NL-EITI rapport 2019 en reconciliatie 2019 en 2020 (#25);
- Oktober 2021 – lancering van de nieuwe NL-EITI website (#26).

In de navolgende tabel 1 wordt de periode van 1-1-2021 tot 31-12-2021 in meer detail uitgewerkt. In bovenstaande opsomming verwijzen de cijfers tussen haken naar de corresponderende acties in tabel 1. In de tabel wordt verwezen naar de van toepassing zijnde artikelen uit de EITI Standaard 2019 (ES).

Enkele opmerkingen bij tabel 1:

- De MSG zal in 2021 vijfmaal vergaderen. Voorzien wordt dat de vergaderingen zullen plaatsvinden in maart, april, juni, september en november.
- Per 1 juni 2019 is Joost Haenen gestart in zijn functie als voorzitter van de NL-EITI MSG. Zijn aanstelling loopt tot en met uiterlijk 31 mei 2021. Zijn aanstelling wordt met ingang van 1 juni 2021 voortgezet tot en met 31 december 2022.
- De kosten van de eigen personele inzet van de drie MSG-geledingen zijn voor eigen rekening.
- De afkorting secr. heeft betrekking op het NL-EITI secretariaat dat door RVO.nl wordt verzorgd in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Het NL-EITI secretariaat is van 2016 t/m 2019 gefinancierd door het ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ), waarbij in 2019 het NL-EITI mede gefinancierd werd door het ministerie van EZK. Vanaf 2020 financiert EZK het NL-EITI Secretariaat. BZ, is naast MSG-lid, ook actief betrokken bij de EITI Internationale organisatie.
- Conform de notitie "Overzicht openbaar toegankelijke EITI gegevens" zoals besproken in de 2e MSG (i.o.) vergadering is een groot deel van de vereiste EITI gegevens reeds publiekelijk toegankelijk. In de NL-EITI rapporten wordt daar naar doorverwezen. Echter, de gegevens die benodigd zijn voor de reconciliatie van betalingen aan en ontvangsten door overheden zijn niet allemaal openbaar beschikbaar. De belastingontvangsten door de overheid zijn niet openbaar. Een (groot deel) van de bedrijfsgegevens betreffende de betalingen aan overheden is opvraagbaar bij de KvK's. Echter, in de praktijk blijken deze gegevens niet makkelijk en zeker niet gratis opvraagbaar te zijn. Daarom vinden de NL-EITI rapporten voornamelijk plaats op de klassieke wijze waarbij individuele uitvragen worden gedaan naar de betalingen van bedrijven en ontvangsten door de overheid, en vervolgens een reconciliatie daarvan. Op basis van de leerervaringen zal in 2021 bekeken worden in hoeverre het reconciliatieproces verder kan aansluiten bij openbaar toegankelijke gegevens ("mainstreaming"). De Implementatiewet waarin de oprichting van het UBO-register is geregeld, alsmede het UBO-register, is op 27 september 2020 in werking getreden. De BO-gegevens dienen door bedrijven ook te worden geregistreerd bij de KvK's. Bedrijven hebben 18 maanden om de Wet te implementeren. Derhalve wordt het UBO-register nog niet opgenomen in het NL-EITI rapport 2019.
- In 2021 zal de MSG een nieuwe website ontwikkelen en lanceren met als doel de NL-EITI gegevens systematisch te ontsluiten door middel van een data-portal en/of verwijzing naar het reeds bestaande data-portal: www.nlog.nl en andere relevante websites. Hiernaast zal een

open databeleid worden opgesteld en zal de manier waarop de MSG concreet wil bijdragen aan het maatschappelijk debat nader worden uitgewerkt. De prioriteit zal in 2021 liggen bij het ontwikkelen en lanceren van een nieuwe NL-EITI website, daar deze een goede basis biedt voor verdere communicatie omtrent (de implementatie van) het EITI in Nederland.

- De MSG streeft bij de publicatie van haar rapporten naar een publieksvriendelijke versie (via een rapport (pdf) en/of online) uit te geven, dat gebruiksvriendelijk en herkenbaar is.
- Wat de validatie van het NL-EITI rapport betreft heeft het internationale EITI-bestuur op 27 juni 2018 besloten dat 'de validatie 2,5 jaar nadat NL-EITI een kandidaat land is geworden, moet zijn gestart, te weten 28 december 2020'. Per 1 april 2021 heeft het EITI een nieuwe benadering geïntroduceerd voor de beoordeling van de vorderingen van landen bij de uitvoering van het EITI, de zgn. validatie. Vanaf april 2021 worden landen geëvalueerd volgens een herzien validatiemodel, waarbij ze een score ontvangen op basis van drie componenten: "Transparantie", "Betrokkenheid van belanghebbenden" en "Resultaten en impact". Het internationale EITI-bestuur heeft op de EITI Board meeting in februari 2021 besloten dat de validatie van het NL-EITI rapport 2018 onder deze nieuwe benadering valt. De NL-EITI MSG heeft, op advies van het EITI Internationale Secretariaat, op 2 maart jl. uitstel van validatie aangevraagd per 1 juli 2021, om zich goed op de validatie te kunnen voorbereiden.
- Op de MSG vergadering van 1 maart jl. heeft de industrie het voorstel gedaan om in het jaar 2021 zowel het jaar 2019 als 2020 te reconciliëren. De cijfers zijn beschikbaar en het voordeel voor de industrie is dat de gegevens nu nog vers in het geheugen liggen. De vergadering – alsmede BDO - is akkoord gegaan met dit voorstel, omdat het NL-EITI rapport hiermee actueler wordt en de hoop er is dat communicatie over het rapport daardoor gemakkelijker wordt.
- In 2021 zal de NL-EITI MSG tevens investeren in een uitwisseling, met zowel het internationale EITI-secretariaat als de nationale EITI-secretariaten van de UK en Duitsland, van informatie en ervaring m.b.t. ambitie en de energietransitie.

Tabel 1. Gedetailleerd werkplan NL-EITI 2021 (v1.0)

#	datum	actie	wie	resultaat
	2021			
1	januari	opstellen van een jaarrapportage NL-EITI	MSG/secr.	jaarrapportage gereed (ES1.4biv, 7.4)
2	januari-maart	opstellen van NL-EITI werkplan 2021	MSG/secr.	werkplan (ES1.5)
3	januari-juni	verder uitwerken van de mogelijkheden voor "mainstreaming" op basis van de ervaringen van de 1 ^e en 2 ^e NL-EITI uitvragen	MSG/secr.	mogelijkheden voor mainstreaming geven richting aan de uitvraag voor de 2e EITI-rapportage
4	januari	publicatie van het 2 ^e NL-EITI rapport 2018	MSG/secr.	(ES4.8a)
5	februari-maart	Engelse vertaling en opmaak van het 2e NL-EITI rapport 2018	MSG/secr.	publieke debat (ES7.1aai)
6	januari-maart	invullen 'data summary template' voor het NL-EITI rapport 2018 en sturen naar het internationale EITI-secretariaat	MSG/secr.	de template met samenvattende gegevens voor elk boekjaar dat door het EITI wordt bestreken is ingevuld in overeenstemming met het model dat is goedgekeurd door het EITI bestuur (ES7.2c)
7	maart-juni	evalueren proces publicatie NL-EITI rapport 2018 en de resultaten en impact van de EITI-implementatie op een goed bestuur van natuurlijke hulpbronnen	MSG/secr.	(ES7.4)
8	maart-oktober	ontwikkelen van een nieuwe NL-EITI website (inclusief uitwerken van een open-data format)	MSG/secr.	de MSG heeft een visie op een betaalbare systematische ontsluiting van de NL-EITI gegevens op de langere termijn (ES7.1 en ES7.2a/b)

9	april-juni	uitwerken van open databeleid	MSG/secr.	uitvoerende landen moeten ervoor zorgen dat EITI-openbaar- makingen openbaar worden gemaakt (open databeleid en beschik- baarheid data in een open-data-formaat online) (ES7.2)
10	april-juni	bespreken van inhoud en opzet 3 ^e NL-EITI rapport 2019	MSG/secr.	eventuele wijzigingen rapport 2019 zijn helder en in de MSG be- sproken
11	april-september	uitwerken van een communicatie strategie m.b.t. de wijze waarop de nieuwe website wordt gelanceerd, en de MSG concreet wil bij- dragen aan het maatschappelijk debat	MSG/secr.	de MSG zorgt ervoor dat de informatie begrijpelijk, actief gepro- moot wordt en publiekelijk toegankelijk is en bijdraagt aan het publieke debat (ES7.1)
12	januari-februari	opstellen machtiging voor bedrijven	MSG/secr.	bedrijven machtigen overheidsinstanties om data vrij te geven
13	februari	opening meeting OA	MSG/secr.	onafhankelijke auditor(OA) is beschikbaar (ES4.9)
14	februari-april	in kaart brengen van de materiële stromen 2019 en 2020 en con- textuele informatie NL-EITI rapport 2019	MSG/OA/secr.	rapportagevereisten n.a.v. EITI standaard 2019 zijn helder en in de MSG besproken (ES4)
15	februari-maart	scoping fase OA	OA	onderdeel van NL-EITI ToR IA
16	februari-maart	benaderen van de non-operators voor hun deelname aan de re- conciliatie 2019 en 2020	secr.	(ES4.1a)
17	februari-maart	verzamelen van getekende machtigingen voor de reconciliatie 2019 en 2020 van E&P- en zoutindustrie	secr.	(ES4.1a)
18	april-september	i.o.m. OA stelt het secretariaat de rapportage NL-EITI over 2019 /2020 op, incl. contextuele gegevens	MSG/OA/secr.	rapportage NL-EITI over 2019/2020 gereed (ES4.8)

19	april	workshop voor bedrijven i.h.k.v. reconciliatie 2019 en 2020	OA/secr./industrie	bedrijven zijn goed geïnformeerd over wat er van hen wordt verwacht bij het invullen van het template van de OA voor de reconciliatie van betaalstromen
20	april	OA verstuurt uitvraag NL-EITI gegevens over 2019 en 2020 naar bedrijven en overheden	OA	bedrijven en overheden verzamelen de NL-EITI gegevens over 2019 en 2020 (ES4.1c)
21	april-mei	bedrijven en overheden verstrekken NL-EITI gegevens over 2019 en 2020 aan OA	bedrijven en overheden	OA beschikt over alle benodigde NL-EITI gegevens inzake betalingen en ontvangsten om de reconciliatie over 2019 en 2020 te kunnen uitvoeren (ES4.9)
22	mei-augustus	OA voert reconciliatie uit over NL-EITI gegevens over 2019 en 2020 van bedrijven en overheden	OA	helder beeld over verschillen tussen betalingen aan en ontvangsten door overheden (ES4.9b)
23	september	finale versie NL-EITI rapport 2019 is gereed	MSG/secr.	het tijdig publiceren van data (ES4.8)
24	september	finale versie reconciliatie 2019 en 2020 is gereed	OA	het tijdig publiceren van data (ES4.8)
25	oktober	publicatie van het NL-EITI rapport 2019 en reconciliatie 2019 en 2020	secr.	het tijdig publiceren van data (ES4.8)
26	oktober	lanceren nieuwe NL-EITI website	MSG/secr.	bijdrage aan het publiek debat (ES7.1) en open data formaat is gereed (ES7.2)
27	april-oktober	validatie NL-EITI rapport 2018	MSG/secr.	ES-H5
28	geheel 2021	uitwisseling met internationaal EITI-secretariaat, EITI UK, D-EITI	Secr.	goed op de hoogte zijn van nieuwe ontwikkelingen binnen het EITI en op basis van ervaringen van anderen efficiënt en effectief werken
29	geheel 2021	het uitvoeren van het voorzitterschap van de NL-EITI MSG	Vz.	betrokkenheid overheid (ES1.1b)

30	geheel 2021	het verrichten van secretariaatswerkzaamheden voor de MSG (inclusief uren JD, comms en IMP)	Secr.	adequate ondersteuning van de MSG
31	geheel 2021	vullen en onderhouden website NL-EITI	MSG/secr.	publiek is beter geïnformeerd over NL-EITI (ES1.1-1.3 en 7.1)

Bijlage 1. Acties van Nederland in relatie tot EITI in chronologische volgorde

- In 2003 op de eerste EITI conferentie spreekt Nederland haar steun uit voor de EITI.
- In 2005 ondersteunt Nederland het Multi-Donor Trust Fund dat wordt beheerd door de Wereldbank, met een bijdrage van 1,5 mln USD. Nederland neemt zitting in de geleding "supporting countries" in het internationale EITI-bestuur.
- In 2010 geeft de Nederlandse overheid opdracht aan het adviesbureau Roland Berger voor de studie "Haalbaarheidsonderzoek Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)" waarin de voor- en nadelen van een Nederlandse implementatie van de EITI worden onderzocht.
- In 2011 stuurt het kabinet de Grondstoffen Notitie aan de Tweede Kamer. Daarin wordt gesteld dat de Regering
 - "financiële steun zal geven aan EITI";
 - "op basis van de verwachte internationale ontwikkelingen in de verschillende transparantie initiatieven, waaronder die in de EU, op gepast moment EITI of een vergelijkbaar initiatief in Nederland zal invoeren";
 - "zal lobbyen bij internationale financiële instellingen om bedrijven die zich aantoonbaar houden aan EITI regels voorrang te geven bij aanbestedingsprocedures. Verlening van technische assistentie en expertise bij contractonderhandelingen over grondstoffen exploitatie aan ontwikkelingslanden zou hier ook afhankelijk gemaakt moeten worden", en
 - "zal bevorderen dat OS-landen die EITI succesvol hebben geïmplementeerd andere Afrikaanse landen kunnen bijstaan".
- In de periode van 2011 tot 2015 ondersteunt de Nederlandse overheid het EITI secretariaat met een jaarlijkse bijdrage van 250.000 USD.
- In de periode 2012 - 2013 is Nederland actief lid van het internationaal bestuur van het EITI. Nederland rouleert in een groep met Frankrijk, Duitsland, Zwitserland, Italië en de EU Commissie.
- In de periode van 2012 tot 2015 werd een BuZa-medewerker gedetacheerd bij het EITI secretariaat in Oslo.
- In 2014 geeft de overheid opdracht aan het adviesbureau Roland Berger het onderzoek uit 2010 te actualiseren naar de huidige stand der ontwikkelingen.
- In 2015 stuurt de Regering twee brieven aan de Tweede Kamer waarin zij aangeeft dat Nederland het EITI wil gaan implementeren. In opdracht van de overheid voert Royal Haskoning een scoping studie uit voor de implementatie van de EITI in Nederland.
- In 2016 begint RVO.nl als landelijk EITI-coördinator met de voorbereidende werkzaamheden voor de EITI implementatie.
- In de periode 2016-2018 is Dirk-Jan Koch, de grondstoffengezant van BZ, actief lid van het internationale EITI-bestuur.
- In 2017 wordt Dirk-Jan Koch door de ministers van EZK en voor BHOS aangesteld als trekker (champion) van de implementatie van het EITI in Nederland (NL-EITI). Diezelfde ministers installeren in het najaar van 2017 de multi-stakeholdergroep voor NL-EITI (de NL-EITI MSG).
- Op 16 april 2018 heeft de NL-EITI MSG het verzoek tot kandidaatstelling ingediend bij het internationale EITI-bestuur. Op 1 juli 2018 heeft het internationale EITI-bestuur aan Nederland

de status van EITI-Kandidaat verleent. Dit houdt in dat Nederland uiterlijk eind 2019 haar eerste NL-EITI rapport moet opleveren.

- Het 1^e NL-EITI rapport was in december 2019 gereed en goedgekeurd door de NL-EITI MSG en is op 14 januari 2020 gepubliceerd op de NL-EITI website. Dit rapport heeft betrekking op het fiscale jaar 2017 en is opgezet volgens de EITI-standaard 2016.
- Het 2^e NL-EITI rapport was in december 2020 gereed en is in januari 2021 goedgekeurd door de NL-EITI MSG en gepubliceerd op de NL-EITI website. Dit rapport heeft betrekking op het fiscale jaar 2018 en is opgezet volgens de EITI-standaard 2019.
- Per 1 februari 2021 is het NL-EITI Secretariaat versterkt met een nieuwe medewerker.